

Leerrede over Matthéüs 2: 1 t/m 12, uitgesproken op 2e Kerstdag 26/12/56 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 122: 1 en 2

Lezen - Matthéüs 2

Voorrede.

Gisteren hebben wij gesproken over de geboorte van de Zone Gods, dat Hij, Die der engelen Heer en Hoofd is, Zich zó diep heeft vernederd, dat Hij geboren wilde worden in een beestenstal. Binnen de muren van die beestenstal was dat grootste wonder van alle wonderen geschied.

Maar ... wie droegen daar nu kennis van? Niemand, dan alleen Jozef en Maria. Hoe moest het nu verder? Moesten nu Jozef en Maria, Bethlehem ingaan om daar het heuglijk feit te gaan vertellen, de geboorte van de Verlosser: "Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven", naar het Woord der belofte? Mijne vrienden, wie zou het geloofd hebben? Niemand! Zulk een paar arme, eenvoudige mensen!

Ja, ze mochten dan zeggen, dat zij uit het huis en geslacht van David waren, maar lag het niet voor de hand, dat de één voor de ander zou zeggen: "Als het nu een kind was, geboren uit dat zo verheven geslacht van Hillel, dan zouden wij het wel geloven, maar van een timmerman. Daarbij in zülke omstandigheden, zij waren niet eens wettig getrouwd!" Daarom hebben Maria en Jozef er ook geen werk van gemaakt om zelf de verkondigers van het Evangelie te zijn. Want als God voor het éne zorgt, dan zorgt Hij ook voor het andere. Daar behoeven mensen zich helemaal niet druk over te maken. Als er een werk Gods is, dan staat God er Zelf voor in, daarom heeft Jozef dat niet behoeven te doen en Maria evenmin. In wát voor omstandigheden wij soms geraken, wij behoeven er zelf ook niets in te doen.

Te allen tijde heeft gegolden: "Om Zijn werk te doen, zal Zijn werk vreemd zijn; en om Zijn daad te doen, zal Zijn daad vreemd zijn." Want in de eeuwige, onbegrijpelijke wijsheid die er bij God is, behoorden in de eerste plaats, eenvoudige herders tot diegenen, die kennis verkregen van die heuglijke geboorte en werden zij de boodschappers van die goede tijding. Het kan heel goed zijn, dat die mensen niet eens hebben kunnen lezen of schrijven, maar zij zijn hier nummer één geweest.

Wij zijn in deze wereld van nú, en omdat wij daar dóór moeten, kunnen wij de ontwikkeling in lezen, schrijven enz., niet missen; zeker tegenwoordig niet, al is het dat het voor de één meer zal gelden dan voor de ander. Maar bij God geldt daar niets van. Bij die Majesteit geldt uitsluitend: hoe is het hart? Daarom werden díe mensen verkoren.

Uitwendig was er duisternis bij hen - het was nacht - en zij hielden de wacht over hun kudde. Maar van binnen was er bij hen óók duisternis, dáár was het eveneens nacht. Doch nu heeft God Zelf bij die mensen het licht willen ontsteken, door hun een engel te zenden en hun te laten verkondigen: "Grote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. En dit zal u het teken zijn; gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe." Zij, als eenvoudige herders, behoefden helemaal geen opzien te hebben. Immers, zij behoefden niet bij een paleis aan te kloppen, dus geen beklemming: "Hoe moeten wij ons daar gedragen." Of: "Hoe moet dat gaan? Dat durven wij niet."

Neen! Er zijn eenvoudig geen beletselen. Hebben zij lust te gaan, dan kunnen zij het doen. Want dáártoe wordt het hùn verkondigd. Gelijk Hellenbroek het in zijn vragenboekje uitdrukt bij het zaligmakend werk, dat alle beletselen helemaal geruimd worden, zo is het hier ook: zij konden gaan zoals zij waren.

Maar aan de andere kant heeft het Gode óók behaagd, uitnemend geleerde mensen daarmee in kennis te stellen. Dus zowel van de laagsten als van de hoogsten, zowel van de onwetendsten als van de wijsten. Zijn de wegen van God niet wonderlijk? Immers, de wijzen van het Oosten waren grote geleerden, sterrenkijkers, die aan de hoven van vorsten, van de groten der aarde, vertoefden en hun raadsleden waren. Mensen dus, die een naam hadden bij de groten der aarde. De Heere verkiest dus in Zijn eeuwige liefde zowel de herders, maar ook deze geleerden, om de verkondigers te zijn van het heuglijk feit, opdat geen vlees zou roemen voor Hem. De herders zijn gekomen doordat God hen ervan in kennis gesteld had, maar ook de wijzen. Geen van beiden zijn dus gekomen wegens eigen wijsheid of eigen inzichten en gedachten. Niets daarvan. Het is alles rein, zuiver vloeiend uit het hemelhof.

Is dat niet troostrijk voor een ieder die zit zoals hij zit. Die bekennen moet: "Als er ooit wat van mij terecht komt, dan moet het zijn door almacht en genade, want er moet aan mij niet véél gebeuren, maar àlles! Laten wij ons dan in onze armoede, in ons ongeluk en onze onwetendheid door het Evangelie laten troosten, daar wij met zó'n God te doen hebben, Die Zichzelf op aarde wil verheerlijken in het zaligen van zondaars. En bekwamer kan het niet, als Hij Zelf overal voor instaat. Het is de natuur Gods eigen, om tóe te brengen, steeds weer toe te brengen. Als er bij ons maar plaats is om te ontvangen. Laat ons dan leren om ons ongeluk, onze ellende òp te pakken en Jacobus' vermaning ter harte te nemen: "Gedraagt u als ellendigen", dat is in onderwerping aan God in onze jammer. Dan kan Hij van Zijn schatten aan ons kwijt.

Tekst.

Wij vragen voor deze morgendienst uw aandacht voor de ons gelezen bekende geschiedenis van de Wijzen uit het Oosten uit het heilig Evangelie naar de beschrijving van Matthéüs, hoofdstuk twee en daarvan de eerste twaalf verzen. Het is ons zo-even in zijn geheel gelezen, dus wij behoeven dat niet te herhalen. Eer wij daarvan spreken, verenigen wij ons echter tot gemeenschappelijk gebed.

Zingen:

De Lofzang van Maria: 1 en 2

1. Mijn ziel verheft Gods eer; ...
2. Want ziet, om 's HEEREN daân, ...

Leerrede.

Het Evangelie spreekt hier weer op de eenvoudigste wijze van het heuglijk feit. Matthéüs beschrijft heel beknopt: "Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem - dan voegt hij er nog even tussen - gelegen in Judéa." Dus waarlijk in de stad Davids, de plaats waarvan Micha geprofeteerd had dat de Christus dáár geboren wou worden.

Vervolgens lezen wij: "In de dagen van de koning Heródes - dus, toen de scepter van Juda geweken was; dàn zou de Silo toch komen! - ziet, enige wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen."

Hoevéél het er geweest zijn, drie of meer, dat leert ons de Schriftuur niet. Daar loopt het ook niet over. De zaak waarover het hier gaat is: hoe moet het die mensen te moede geweest zijn? Want, zij komen met een verblijd, verruimd gemoed te Jeruzalem, in hun ziel verzekerd zijnde, dat de Koning der Joden geboren is, de beloofde Messias, de Verlosser, maar hoe treffen zij die zaken te Jeruzalem aan? Zijn ze daar in een feestroes? Zijn er vlaggen uitgestoken? Neen! Alles is er gewoon, héél gewoon, zoals altijd. Er is niets bijzonders aan de hand! Hoe moet dat voor die mensen geweest zijn? Want als er een koning geboren was, en dan nog wel een voornáme koning, zoals God hun het had geopenbaard - zij hadden toch Zijn ster in het Oosten gezien - hoe moest het dan te Jeruzalem wel niet zijn! Zij waren in hoofdzaak gekomen om Hem te aanbidden, dus: goddelijke eer te bewijzen, maar ... er is in héél Jeruzalem niets te doen, zelfs niets te zien dat wees op de geboorte van een koning. Geen sterveling in heel Jeruzalem wist er iets van! Dáár stonden ze geheel alléén!

Ja, het werk van God is wonderlijk. Als er van God en van Zijn werken in ons is, dan worden wij altijd helemaal alleen gezet. Immers, zo stáát het er toch: "Gijlieden zult opgelezen worden, één bij één, o gij kinderen Israëls!" Daar komt voor de dag, dat wij allemaal een persoonlijkheid zijn. Alle mensen, alle menselijkheden en alles waar een mens nog gedachten over heeft, dat alles wordt totaal aan de kant gezet, dat valt dan helemaal weg. Waarom? Omdat wij alleen zalig worden door een persoonlijk geloof. Het wordt ook wel genoemd: "algemeen geloof", omdat àl de heiligen het hebben, nochtans geldt het voor een ieder persoonlijk. Het geloof van mij, daar kunt gij het niet mee doen, en ik kan het niet doen met het geloof van u. Het is persoonlijk.

Nu beschikt God, in Zijn eeuwige ondoorgrondelijke wijsheid, het zó, dat wij in de wereld, in al het zichtbare, in al het uitwendige niets dan teleurstelling opdoen. Alles ontvalt ons. Dan blijft God alleen over, waarvan Paulus zegt: "Want uit Hem, en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Dan leren wij kennen, dat Hij ons zodanig opneemt en betreft in Zijn werk dat uit, door en weer tot Hem is, dat niet enig mens kan zeggen: "Ja, ik heb mijn bèst gedaan, en zo en zó gedacht, en ... het wàs zó!" Neen! Dat valt allemaal geheel weg.

Nu moeten wij ons dat toch eens even indenken: die wijzen van het Oosten komen in de grootste blijdschap te Jeruzalem en ... daar staan ze opeens als éénlingen. De gehele Joodse natie zou toch in de grootste blijdschap en uitbundigheid moeten verkeren, maar de inwoners van Jeruzalem staan de wijzen met open mond aan te kijken: "Waar hèbben jullie het nu toch eigenlijk over?" Zij weten nergens van! Maar die vreemdelingen spreken met zekerheid en niet over: "misschien". Neen! Tot het zaligmakend geloof behoort niet: "Het was nèt alsof ...", en: "Ik dacht", en: "Ja, zó zal het wezen." Die wijzen vragen daarom ook niet: "Kan het ook zijn, dat er een koning geboren is? Ja, hier bij júllie Joden, bij jullie Godlovers." Want Joden betekent toch Godlovers. Zij komen met stelligheid. Met volle verzekerdheid zeggen ze, dat het zo en zo is! Ze vragen: "Wáár is de geboren Koning der Joden? Want wij hebben gezien Zijn ster in het Oosten, en zijn gekomen om Hem te aanbidden."

Paulus leert ons: "Wij vermogen niets tegen de waarheid." De waarheid doet zich toch áánvoelen als waarheid. Ja, of het blijvend is, dàt is een twééde zaak. Van die bende die in Gethsemané's hof kwam om Jezus te vangen, lezen wij, nadat Jezus gezegd had: "Wie zoekt gij?", en Hij hen Zelf beantwoord had met: "Ik ben het", dat zij achterover vielen. Zó door-drongen waren zij van de waarheid en van het verkeerde van hun handelen, dat zij achterover ter aarde vielen. Maar ze zijn weer overeind gekropen!

Toe, laat het een ernstige zaak zijn. Want het kan zijn, dat men in aanraking komt met de Waarheid, en dat het een hele beroering teweeg brengt, maar toch geen vrucht heeft. Kijkt hier maar eens hoe het te Jeruzalem is. Wat brengt het daar niet teweeg? In een oogwenk is alles in beroering, want er zijn mensen gekomen die gevraagd hebben: "Waar is de geboren Koning der Joden" Er staat zelfs van: "De Koning Heródes nu, dit gehoord hebbende, werd ontroerd, en

geheel Jeruzalem, met hem." Zij hebben die zaak dus niet schouderophalend aan zich voorbij laten gaan. Het was een belangrijk feit.

Hoewel die wijzen uit het Oosten, zeiden we zo-even, met zékerheid spraken -- er was als overredende kracht in hetgeen zij zeiden --zodat men er wel voor vallen moest, maar noch Heródes, noch iemand van het hof, noch één van de Farizeeën (die de rechtzinnigen waren) of van de Sadduceeën, ja wie dan ook, vond het de moeite waard om zijn schoenen aan te trekken en met die mensen mee te gaan. Dàt is toch eventjes min afgelopen te Jeruzalem! De waarheid gehoord, er door ontroerd, maar van al die duizenden die er waren is er niet één meegegaan om het te ondervinden!

Het was slechts voor diegenen, die God er persoonlijk mee in kennis had gesteld. Laat ons dat goed ter harte nemen, want er is geen onderscheid tussen mensen en mensen. Wij allen hebben niet nodig om alleen maar eens ontroerd, eens aangedaan te worden, of dat het bij ons eens een keer is: "Wij vermogen niets tegen de waarheid", maar wij allen hebben rechtstreeks aanslag nodig uit het hemelhof in onze ziel.

Het is toch zo, gelijk ook vader Brakel daarvan spreekt in de Redelijke Godsdienst, dat, wanneer iemand slechts één keer de verkondiging van het Evangelie gehoord heeft, hij een geroepen zondaar is. Hij kan zich dan niet meer van de verantwoordelijkheid ontslaan. Wij hebben dus tot zaligheid nodig, dat daar, innerlijk, wat bij komt, namelijk dat het indringt tot in het hart.

Wij zien hier, ook bij deze mensen te Jeruzalem, dat het, bij alle ontroering die er was, niet die ingang in het hart gevonden heeft waarvan staat: "Daaruit (uit het hart) zijn de uitgangen des levens." Maar bij de wijzen uit het Oosten is het hart er mede bezet geworden en dàt kwam openbaar.

Bij die mensen te Jeruzalem is er wel ontroering geweest, maar niet zo, dat het hart er door werd overheerst. De Farizeeën hadden het hunne, zij hadden over alles en nog wat te redeneren, zo ook de Sadduceeën. En de anderen, wat zullen die niet gehad hebben. De één zat vol met satan, een ander was vervuld met de dingen van de tijd. Bovendien hadden die mensen een van God verordene eredienst. Já! "En, als je je plichten waarneemt: je gaat naar het heiligdom, je brengt de offers en de tienden, nou méér kan je er dan toch niet aan doen? Dan moet je het toch óvergeven?!" Dus een ieder had dan wat om er zich druk over te maken, maar ... zij lieten dat Kindeke in de kribbe liggen.

Och, als God niet Zelf had gezorgd, en nòg zorgt voor de eer en kroning van Christus, wat moest er dan van terecht komen! Laat ons eens oprecht en eerlijk zijn, als die Majesteit ook bij een ieder van ons persoonlijk (ik spreek ook tot degenen, die Christus' eigendom zijn, die Hem toebehoren) niet Zelf zorgt voor de eer en de kroning van Christus, hoe is het dan bij ons? Geven wij Hem die eer? Het is wel verschrikkelijk vernederend en beschamend voor ons, maar wij moeten bekennen: neen! Altoos en steeds weer moet er oorzaak en aanleiding toe zijn.

Hier bij die wijzen uit het Oosten vinden wij aanleiding, want zij zeggen: "Wij hebben Zijn ster gezien in het Oosten." Dat heeft bij hen teweeg gebracht: "Wij zijn gekomen om Hem te aanbidden." Wat dat voor een ster geweest is, staat hier niet in den brede uitgemeten. Dat laten wij dan ook. Zij waren sterrenkundigen en het is best mogelijk, dat God hun een bijzondere ster aan de hemel heeft laten zien. Daar zij zeer geleerd waren, zullen zij mogelijk ook op de hoogte geweest zijn van de boeken der profeten en met de boeken van Mozes, waaruit zij konden weten, dat er nog eens een profeet geweest was (al was het dan een valse profeet, Bileam), die gesproken had, dat er een ster zou voortgaan uit Jakob en dat er een scepter zou opkomen uit Israël. Mogelijk hebben zij daarop nog een toepassing gemaakt, maar wat zal de hóofdzaak geweest zijn? Dat uiterlijk teken? Neen. Maar de genadekracht en heerschappij van die eeuwige Geest in hen. Dàt is hoofdzaak.

Wij zeggen dat ook hierom: er kunnen omstandigheden zijn, in deze zin: (ik zal maar eens iets opnoemen), dat door de werking van God, van Zijn genade, hetzij in onze familie, bij onze ouders, broers, zusters, kinderen, kennissen, er zodanig van het werk Gods is, dat wij zeggen: "Ik heb het zelf gezien en vanaf het begin tot het einde meegemaakt, als ik dat niet krijg, dan ben ik er van verzekerd dat ik voor eeuwig ongelukkig ben." Dan kan iemand, in hetgeen die of die heeft meegemaakt, een geweldig teken zien.

Bij een ander die zulke bijzonderheden niet heeft meegemaakt, maar onder het Evangelie is gekomen (ik noem nu maar iets) en daaruit heeft moeten aannemen: "Dat is de waarheid", kan het zo zijn, dat onder de bedauwing en verborgen werking des Geestes, dat zo diep inslaat en het hart zodanig bezet, dat er geen rust meer is, zodat men dat Koninkrijk als het hoogste boven alle dingen zoekt, terwijl iemand die de werking in anderen van nabij heeft meegemaakt en daardoor overreed is, kan vervallen tot: "Ja, mensen, het is een werk van God. Gelukkig zijn zij, die dat ten deel valt!", en ... het wordt niet gezocht.

Daarom benadrukken wij, dat zij die ster niet alleen hebben gezien als een teken, maar dat zij tevens innerlijk, in hun ziel, door die eeuwige Geest er van verzekerd waren dat de Christus, de Heere, geboren was. Daardoor komen zij met verzekerdheid. Want zo geschiedt het, als wij uit God hebben moeten aannemen.

Bunyan beschrijft in zijn boek: "Eens christens reis naar de eeuwigheid", dat die man in een boek gelezen had, dat de stad Verderf waarin hij woonde, met vuur verbrand zou worden. Nu moest hij maken, dat hij er útkwam! Ge zult zeggen: "Ja, er zijn zoveel boeken, en je kunt zoveel lezen." Já, maar hij had dat als waarheid moeten aannemen. Daaraan hielpen ook geen praatjes van zijn vrouw en kinderen of van de burens, van geen enkel mens. Uiteindelijk vluchtte hij het veld in, zeggende: "Wat zal ik doen, om zalig te worden?" Er wordt wel gezegd: "De mens moet aannemen." Maar als dat het geval is, dan helpen geen praatjes: de mens moet. Of de huisgenoten dan boos worden, in deze zin: "Wat zullen we nú gaan beleven, óók "fijn" worden?" Of men dan boos wordt of niet, goed vindt of niet, er is niets en niets aan te veranderen, want Gods Geest werkt in onwederstandelijke kracht!

Nu moeten wij ons eens even indenken, welk een macht die Geest op het hart uitoefent. Hier zijn een paar mensen die van ver zijn gekomen - er staat niet bij uit welk land of uit welke plaats zij kwamen - maar niets heeft hun kunnen weerhouden om die grote reis te maken. Ook Maria en Jozef hebben een reis moeten maken van Nazareth naar Bethlehem, dat brachten immers hun omstandigheden met zich mee. Maar dat was ook het geval bij die wijzen, want ook hun omstandigheden brachten mee dat zij die reis gemaakt hebben uit het verre Oosten naar Jeruzalem. Al was er innerlijk een groot onderscheid tussen de reis van Jozef en Maria en die van de wijzen, wij herhalen echter, dat in beide gevallen de omstandigheden het met zich hebben meegebracht, waardoor alle bezwaren opzij moesten. Zo komen zij dan te Jeruzalem aan en heel de stad wordt ontroerd.

Die wijzen uit het Oosten waren gewichtige mensen, daar kon men zich zo maar niet van afmaken. Je kan geloven dat Heródes, die goddeloze, wrede tiran, met al zijn schijnvroomheid geschrokken is. Ja, om de Joden voor zich te winnen, had hij de tempel prachtig herbouwd en versierd met kostelijke stenen en met grote sieraden, doch daarmee bedoelde hij eigenlijk meer zichzelf om een groot monument te hebben tot zijn eigen eer en om zijn troon te verzekeren. Heródes, de toenmalige koning der Joden zag zichzelf al afgezet van de troon - de troon van zichzelf en van zijn nageslacht - en dat er Eén uit dat volk die troon zou bestijgen, uit dat heimzinnige, aparte volk!

Want dat is waar, dat het volk Israëls door al de eeuwen heen een apart volk is geweest en dat zal het blijven ook. Met het volk van God is het precies eender gesteld, ook dat is een apart volk.

Zó heeft Bileam, de valse profeet het ook genoemd, die heeft gezegd, dat: "Dat volk alléén zal wonen, en het geklank des Konings is bij hem." Dan mag er gedaan worden wat men wil, maar uiteindelijk komt toch voor de dag: "Er zal water uit zijn emmeren vloeien, en zijn krachten zijn als eens eenhoorns." Daar valt niets aan te veranderen. Ja, men mag dat volk verachten, maar dáármee wordt de zaak niet anders.

Wat moet Heródes nu beginnen? Hij is er al gauw achter gekomen -- ja, je moet maar bij-de-hand zijn --, hij laat de Schriftgeleerden en al de Overpriesters bij elkaar roepen. Dus: een kerkvergadering, een soort synode. De kòpstukken bij elkaar!

De Schriftgeleerden en de Farizeën hadden allerhande wetten en voorschriften gemaakt, die zij de inzettingen der ouden noemden, maar waarvan Christus getuigt: "Makende Gods Woord krachteloos door uw inzetting, die gij ingezet hebt. Gij blinde leidslieden, die de mug uitzijgt, en de kemel doorzwelgt." Want het was zo gesteld, er kon niets zijn of ze hadden er een wet of een bepaling voor gemaakt. Bijvoorbeeld: op de sabbat mocht men zó ver lopen, ging men verder, dan was het fout. Zelfs deze dwaasheid: als iemand een naald bij zich had op de sabbat, dan bedreef hij een gróót kwaad, want dat was een stuk gereedschap, en dat mocht dan niet gedragen worden! Zij legden lasten op anderen die geen mens kon dragen. Daarmede hadden zij zich zodanig opgewerkt, dat, als het er op aankwam, zij in grotere achting waren dan de priesters en de Levieten. Het waren "bijzondere" mensen!

Maar, hoe kwam dat alles toch? Dat kunnen wij in het kort zeggen. Die mensen, ja de gehele natie, hadden God verlaten. En terwijl zij onder het juk van de Romeinen zaten, was er géén vallen onder het oordeel van God, dat zij zichzelf op het lijf hadden gehaald, maar vervielen zij tot zodanige dingen, waardoor zij als "bijzondere" mensen werden aangezien, want zij waren zó ernstig, zij namen het zwaar op! Zodoende waren zij de "bijzònderen", de "apàrten". Maar ... daardoor hebben zij niet alleen de Heere der heerlijkheid verworpen, maar hebben zij Hem ook nog gekruist!

Doch, laat ook ons uitkijken in een tijd zoals wij beleven, waarin men het zich ook niet wil onderwerpen, dat wij gezondigd hebben. Wij zien nu ook alles vervlakken tot: "Dat mag", en: "Dat mag niet". Of: "Dat moet zus en dàt zó." En waar is de genade? De ware genade wòrdt niet gevonden in een oppervlakkige vormendienst, maar in de díepte, in het: "Wij hebben gezondigd." Dan leert men wel af de vinger naar anderen uit te steken in het: "Ik ben heiliger dan gij."

Bij alle ellende die er was heeft Heródes daarmede nog een "fijne beurt" gemaakt. Nou, je kunt geloven dat het voor die bijzondere, aparte mensen een eer geweest is! Wat denk je ... Heródes had ze geroepen, die had hùn raad nodig! In je geest zie je die deftige, ernstige gezichten van heel die geleerde wereld. Hoe zal er onder elkaar niet gesproken zijn. Ook dit nog: onder hen zijn er - en dat is nu juist het "echte", zie je - die konden zich op het Woord beroepen. Zij behoefden er niets bij of af te doen. Dàt was wat bijzonders. Zij konden daar toch zó mee voor de dag komen dat Micha daarvan had geprofeteerd: "En gij Bethlehem, gij land Juda! zijt geenszins de minste onder de vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, Die Mijn volk Israëel weiden zal."

Dàt was het! Zij wisten toch maar precies te zeggen hoe de zaken waren. Hoewel ze zelf geen belangen hebben, kunnen ze wel de weg uitstippelen en zeggen hoe de zaken liggen. De wijzen uit het Oosten, waar innerlijk in warmtegloed werkte omtrent Christus en de genade, zaten in het donker, terwijl de Farizeën en Schriftgeleerden, met hun ijskoude harten, in het licht liepen.

Laat ons daar troost uit putten. Laat dan alles maar gaan, al heeft een ander nòg zoveel kunstlicht bij zich, terwijl wij in het donker lopen. Immers, God ziet het hàrt aan. Als er maar bij ons in het hart mag wonen: "Heere Jezus, Gij zijt het leven, Gij zijt de Levensvorst!" Als dat in ons hart woont, dan zullen wij zien welk een levende God er in de hemel is.

Uit de samenhang kunnen wij bemerken dat Heródes de wijzen uit het Oosten heimelijk heeft geroepen. Hij heeft hen niet in de vergadering laten halen. Neen, Heródes is de màn geweest; hij

zou hen wel eens even inlichten. Wie weet wat een vroom gezicht hij daarbij getrokken heeft. Want huichelen kòn hij! Als de beste! Mogelijk is het zelfs wel zo geweest, dat hij vroompjes heeft gesproken: "Dat de Heere de Waarmaker van Zijn Woord is, dat Hij de Getrouwe is, en nooit laat varen de werken Zijner handen." Hij was er genoeg mee op de hoogte hoe het bij de Schrifgeleerden en Farizeën er aan toeging.

Dus Heródes aan het woord, dat ze nu wel te Jeruzalem waren gekomen, maar zie je, de profeet heeft gezegd dat het niet te Jeruzalem was, maar in de stad Davids, in Bethlehem. En dat is niet zo heel ver hier vandaan. Je neemt díe en díe weg en dan ga je zó en zó. Hij kon het hun precies zeggen waar ze heen moesten. Ja, hij wist wèl hoe het moest, máár ... zelf ging hij er niet heen.

Men gebruikt wel eens als voorbeeld, dat een man met een grote lantaarn op zijn rug loopt om anderen bij te lichten, maar zelf in het donker loopt, omdat hij geen belangen heeft. Intussen heeft Heródes onder de goede hand Gods, die wijzen uit het Oosten toch een verheven dienst bewezen. Want of het nu door een huichelaar of door een Farizeër tot ons komt, dat komt er niet op aan, als het maar het Woord van God is: "Dáár moet het heen." Omdat die mensen belangen hadden, hebben zij er het gebruik van gemaakt.

Van Huntington is nog bekend, dat hij in grote moeilijkheden zat en daarom aan de hulpprediker om onderwijs zou vragen. In de herberg zou hij hem kunnen ontmoeten. Huntington was (het was in Engeland, en 's lands wijs, 's lands eer) verplicht die man wat te drinken te geven. Daar die man nogal dorstig was, zorgde Huntington er voor dat hij onder het praten en redeneren drinken kreeg. Maar ... waar het op aankwam, daar hoorde Huntington niets van, en toen zijn geld op was, was ook het onderhoud ten einde. Ze stonden op, gingen naar buiten waar Huntington zei, dat er over de zaak waarover het liep, nog niets was gezegd. Toen wees die hulpprediker, half dronken, naar boven en zei: "Dáár moet je wezen." Zodoende gaf hij hem tòch nog onderwijs, en Huntington heeft er het gebruik van gemaakt.

Wij zeggen dat hiertoe, opdat al druist het tegen ons gemoed in, en wij van al het praten en redeneren zó akelig kunnen worden dat wij zeggen: "Mens, ik weet niet waar ik het zoeken moet van narigheid", maar als er niettemin in voorkomt dat tot onderwijs kan dienen, neem dat dan maar mee. Dat hebben de wijzen van het Oosten ook gedaan. Zodoende zijn ze in het donker de stad Jeruzalem uitgegaan, als verlicht door de profeet Micha.

Zij moeten naar Bethlehem. Maar hoe moet het die mensen te moede geweest zijn, want er ging geen mens mee! Stonden ze daar even voor spot: "Haha, zo'n reis gemaakt, en moet je nú toch eens zien. Wat prakkezeren jullie toch. Hoe kom je zó ver, om ineens zo hoog voor de dag te komen met: "Waar is de geboren Koning der Joden?" Zie eens, met al die nieuwigheid en dat bijzondere van jullie, wat daar het einde van is?!" Ja, al was het waar dat alles een bespotting leek, die mensen hadden belangen. Wat hebben zij toen gedaan? Zij hebben gereisd op het naakte, blote Woord van God: "Gij Bethlehem Efratha!" O Woord Gods! Woord van God gegeven, Woord van eeuwig leven; zalig die het hoort.

Merkt eens op: daar zij op het naakte, blote Woord van God reizen, geeft God getuigenis dat Hij hen in al hun omstandigheden gadeslaat, want opeens, daar zien ze de ster weer. Die gaat hun voor. Is het geen liefde, eeuwige liefde? Dat is het getuigenis van God. Die hecht het zegel van Zijn gunst aan hun doen en handelingen.

Iemand zou kunnen zeggen: "Ja, als die mensen het nu maar direct geweten hadden, dan hadden zij van het Oosten rechtstreeks naar Bethlehem kunnen reizen." Ja, maar dat zijn menselijke gedachten. Zo is het niet gebeurd. De Heilige Geest heeft het ons helder en klaar laten beschrijven dat zij eerst te Jeruzalem zijn aangekomen en wel hierom: opdat als wij zien dat wij fout zijn, zouden begrijpen dat het niet onbijbels behoeft te zijn. Want wij moeten er altijd op rekenen, dat als wij werkelijk belangen hebben, dan maken wij fouten.

Het ontbrak mij steeds aan licht, maar als het er op aankwam, dan heeft die Majesteit er altijd voor gezorgd (en dat doet Hij nõg), dat Hij mij gaf wat nodig was. Dat zien wij hier ook, met al

wat er gebeurd is, zoals: eerst het getuigenis van die Schriftgeleerden die daar vergaderd hebben en wat daarna door Heródes overgebracht werd en nu weer het zien van de ster. Dus zij hebben maar achteraan behoeven te komen, want de ster ging hun voor, totdat zij kwam, en precies bleef staan boven de plaats waar het Kindeke was.

Zij hebben wel veel moeilijkheden gehad, dat is waar, maar toen zij er aankwamen hebben zij kunnen zeggen: "Het ging allemaal vanzelf." Zij zijn wel over de grens moeten komen, hebben alles moeten achterlaten en spot en smaad moeten verdragen (want satan zal hen daar wel rijkelijk op onthaald hebben, al lezen wij dat niet zo direct), maar ze hebben het allemaal moeten oppakken. En uiteindelijk geldt: "Het is allemaal als vanzelf gegaan."

Zij zijn bij de plaats waar het Kindeke is. Er is niets dat hen tegenhoudt, zij kunnen zó binnengaan. "En in het huis gekomen zijnde, vonden zij het Kindeke met Maria, Zijn Moeder, en nedervallende hebben zij Hetzelve aanbeden." Dàt is het doel van de reis, het volzalig einde: áánbidden! Daar hebben de hemelingen - de engelen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen - hun gedurig werk van. En wat hierboven volmaakt is, dat gebeurt hier al bij aanvang. Zij hebben dat verheven Godsgeschenk mogen aanbidden. Het is niet in woorden uit te drukken wat dat geweest is.

Hier komt ook voor de dag, wat wij reeds van Paulus aanhaalden: "Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen." Zij aanbidden. Zij hebben het als uit de milde hand van God, en zij besluiten in Hem in dankzegging en in aanbeding. Lof zij die God van Israël. Dàt is nu de zaligheid: aanbidden.

Die mensen hebben geen gedachten meer gehad over alles wat achter hen lag. Hier wordt alles opgelost in dat Kindeke, Dat daar ligt in doeken gewonden in zulk een armelijke staat, de Zaligmaker der wereld. Hier is het zielzaligend geloof, dat eens even los kan komen in het aanbidden van Hem, Die het voorwerp des geloofs is.

Dan doen zij hun schatten open en offeren Hem goud, wierook en mirre. Laat ons dat niet vergeestelijken in deze zin, dat de mirre het eerste stuk is: zonde en ellende; de wierook het tweede stuk is: verlossing; en goud het derde: de dankbaarheid. Welnee! Laat ons dat maar niet gaan vergeestelijken. Hier is geen vergeestelijking nodig, want wij vinden hier een geheel geestelijk werk. Wat dan? Hier is de vrucht van dankbaarheid: aanbidden!

Hun schatten hadden zij niet aan Heródes gegeven, maar zij brengen dat Kindeke goddelijke eer aan, en bieden Hem, met de rijkdommen die zij geven, de hoogste hulde. O, wat zullen die Maria en Jozef vol bewondering daarbij gezeten hebben. God staat overal voor in. Hij draagt overal Zelf zorg voor.

Dan volgt nog, hoe de engel die wijzen vermaande om langs een andere weg naar hun land te gaan, dus niet eerst naar Heródes. Immers, nu komt de werkelijkheid voor de dag, namelijk dat Heródes een moordenaar is, want hij wil het Kindeke doden. Maar wij zien, dat God ook verder zorg draagt, niet alleen voor Zijn heilig Kind, voor Jozef en Maria, maar ook voor die wijzen. Daar zij gekomen zijn tot dat Kindeke, zo doet Hij hen treden op de weg die Hij wil dat zij zouden gaan. Alzo doet hij nõg. Hij wil van ons, dat wij tot Christus zouden komen en dan wil Hij verder ons ook besturen en regeren in de weg, die wij te bewandelen hebben.

De tijd is voorbij, dus wij moeten weer afbreken.

Dat God, de God van alle rijkdom, volheid en genade, alzo Zijn dierbaar Woord en getuigenis in onze harten heilige, dat Jezus Christus voor ons het hoogste zij, het voortreffelijkste, het enige. Dat alles daarbij in het niet zinke, opdat wij Hem eren met de eer die Hem toekomt, en wij, voor het eerst of bij vernieuwing, in Hem alles zoeken wat ons tot het leven en de zaligheid nodig is, om dit leven nog eens eenmaal te mogen eindigen en dan nieuw te beginnen met halleluja, geloofd zij God. Amen.

Dankgebed.

Slotzang:

Psalm 100: 1 t/m 4

1. Juich, aarde, juicht alom de HEER; ...
2. De HEER is God; erkent, dat Hij ...
3. Gaat tot Zijn poorten in met lof, ...
4. Want goedertieren is de HEER; ...

Zegen.

~~~~~